

§ 25 Tertialrapport 1 2017**Beslut**

1. Nämnden godkänner tertialrapport 1 2017, inkl. bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Nämnden godkänner nya och förändrade årsmål som anges i detta ärende.
3. Nämnden begär omslutningsförändringar om 4,6 mnkr som anges i detta ärende.
4. Nämnden ansöker om budgetjustering om 0,8 mnkr för avvecklings- och omstruktureringskostnader av lokaler.
5. Nämnden ansöker om budgetjustering om 1,7 mnkr för aktivitetscentra trygghetsboenden enligt bilaga 1.
6. Nämnden ansöker om budgetjusteringar om sammanlagt 2,7 mnkr för kompetensutvecklingssatsningar enligt bilaga 2-7.
7. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilaga 8.
8. Omedelbar justering.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande,
dnr 1.2.1./391-2017.

Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet "Ett Stockholm som håller samman" uppfylls helt. Måluppfyllelsen grundar sig på att samtliga sju underliggande verksamhetsområdesmål bedöms uppfyllas.

Under målet "Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor" och inom ramen för det lokala utvecklingsprogrammet pågår arbetet med att öppna en introduktionsförskola i Vårberg. Förvaltningens IT-strateg håller workshops med medarbetare på arbetsplatsträffar inom förskolan samt handleder medarbetare i barngrupper i hur man kan använda digitala verktyg i det pedagogiska arbetet med

barnen.

Torsdagsklubben fortsätter att arrangeras i Vårbergs centrum där förvaltningen vittnar om stort engagemang och deltagande och där också fyra medborgarvärdar arbetar för att öka delaktigheten och kunskapen bland medborgare i olika samhällsfrågor samt öka den upplevda tryggheten.

Under målet "Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla" är det en låg andel barn och unga som återaktualiserats inom 12 månader efter att insatser avslutats inom socialtjänstens barn- och ungdomsenhet. Sedan årsskiftet pågår ett projekt inom barn- och ungdomsenheten för att öka barns delaktighet. Projektet går ut på att införa Västernorrlandsmodellen, ett arbetssätt som syftar till att främja delaktighet och ta vara på barnens synpunkter.

Under målet "Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid" som är tillgängligt för alla har avtalet med Fryshuset förlängts då verksamheten bedrivs ändamålsenligt och med dokumenterat goda resultat. Vidare har en grupp av 30 kvinnor fått simundervisning och redan förbättrat simkunnigheten och en annan grupp av 30 kvinnor har fått möjligheten att lära sig cykla som en aktivitet i det lokala utvecklingsprogrammet.

Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet "ett klimatsmart Stockholm" uppfylls helt. Måluppfyllelsen grundar sig på att samtliga sex verksamhetsområdesmål bedöms uppfyllas.

Förvaltningen har inte beviljats klimatinvesteringsmedel för att investera i pumpstationer eller för inköp av elcyklar vilket kan påverka målet "Nämndens transporter är miljöanpassade". En åtgärdsplan är dock framtagen. Under målet "Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning" har, i samråd med miljöförvaltningen och exploateringskontoret, ett antal förslag tagits fram i syfte att stärka en hållbar markanvändning och skötsel av offentlig grönska inom ramen för Fokus Skärholmen.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet "Ett ekonomiskt hållbart Stockholm" uppfylls helt. Samtliga fem underliggande

verksamhetsområdesmål bedöms uppfyllas helt.

Verksamhetsområdesmålet "Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar" bedöms uppfyllas helt mot bakgrund av att stadsdelsförvaltningen har en budget i balans.

I syfte att nå en budget i balans har nämnden tagit fram en handlingsplan. En budget i balans förutsätter att nämnden genomför samtliga åtgärder i planen. Planen innehåller bland annat fortsatt kostnadsmedvetenhet, att säkerställa att biståndsbeslut följer lagar och stadens riktlinjer, att anpassa personalstrukturen till behoven och att arbeta för att effektivisera arbetssätt. Ett antal nyckeltal i syfte att stödja ekonomiuppföljningen har tagits fram och utfall följs upp månatligen utifrån förutsättningarna för att nå en budget i balans

Bland goda exempel kan följande nämnas. Under "Stockholm är en företagsvänlig stad" och inom ramen för det lokala utvecklingsprogrammet samverkar förvaltningen med bland annat Jobbtorg för att arbetstillfällen ska skapas och matchas med lokal arbetskraft. Under målet "Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva" har förvaltningen under de senaste åren lyckats minska antalet bidragsberoende och även antalet långtidsberoende genom det effektiva förändringsarbetet som bedrivs.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet "Ett demokratiskt hållbart Stockholm" uppfylls helt. Måluppfyllelsen grundar sig på att samtliga åtta underliggande verksamhetsområdesmål bedöms uppfyllas.

Under målet "Stockholm är en tillgänglig stad för alla" har den dagliga verksamheten i egen regi arbetat med ett gemensamt projekt, "Skog åt alla". Verksamheterna har skapat material med temat en skog tillgänglig för alla och arbetet resulterade i en utställning som fått över 600 besökare.

Förvaltningen hade högsta svarsfrekvensen på medarbetarenkäten bland stadsdelsförvaltningarna och dessutom har resultatet förbättrats i majoriteten av frågorna. Aktivt medskapande index (AMI) har ökat från 80 till 83 och ledarskapsindex från 76 till 81. Sjukfrånvaron har fortsatt att

minska över tid och ligger nu i nivå med årsmålet.

Förslag till beslut

Ledamoten Elisabeth Johnson (M) anmäler för Moderaterna ett förslag till beslut enligt bilaga 1.

Vice ordförande Jan Jönsson (L) anmäler för Liberalerna ett förslag till beslut enligt bilaga 2.

Beslutsgång

Ordföranden Lorena Delgado (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut samt till förslaget om omedelbar justering. Ordföranden hör att det finns tre förslag till beslut, förvaltningens förslag till beslut, Moderaternas förslag enligt bilaga 1 samt Liberalernas förslag enligt bilaga 2. Ordföranden Lorena Delgado (V) ställer dessa förslag mot varandra och hör bifall till förvaltningens förslag till beslut samt till förslaget om omedelbar justering.

Särskilt uttalande

Ledamoten Salar Rashid anmäler för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet ett särskilt uttalande enligt bilaga 3.

Ersättaryttrande

Ersättaren Anton Roos (KD) anmäler för Kristdemokraterna ett ersättaryttrande enligt bilaga 4.

Ersättaren Erik Sihlberg (C) anmäler för Centerpartiet ett ersättaryttrande enligt bilaga 5.

Reservation

Elisabeth Johnson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Andreas Lundin (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Arslan Bicen (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Christer Stenberg (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Jan Jönsson (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Zazan Sanli (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Ersättaren Anton Roos (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget ersättaryttrande.

Ersättaren Erik Sihlberg (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget ersättaryttrande.

Bilaga 1

Förslag till beslut, Moderaterna

Bilaga 2

Förslag till beslut, Liberalerna.

Bilaga 3

Särskilt uttalande, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

Bilaga 4

Ersättaryttrande, Kristdemokraterna.

Bilaga 5

Ersättaryttrande, Centerpartiet

Bilaga 1: förslag till beslut, Moderaterna

Skärholmens Stadsdelsnämnd
2017-05-18
Tertialrapport 1 2017

Elisabeth Johnson m fl. (M)

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar följande.

1. Förvaltningens förslag till beslut godkänns delvis
2. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilaga 8 till tertialrapporten revideras efter kommande direktiv från kommunstyrelsen i enlighet med vad som anförs nedan.
3. Därutöver anförs följande.

Vi hänvisar till våra budgetförslag i Kommunfullmäktige och till vår reservation till stadsdelsnämndens verksamhetsplan för 2017.

Skärholmen ska vara en stadsdel där alla som bor, lever och arbetar kan växa. Vår stadsdel behöver primärt arbeta med ökad kvalitet i förskolor, äldreomsorg och socialtjänst.

Den rödgröna majoriteten i stadsdelen har tyvärr ingen ordentlig uppfattning om vad de vill åstadkomma. De har ingen idé om vad som är uppgiften på lång sikt. De som får betala för den rödgröna majoritetens tomhänthet och förvirring är medborgarna. Risker för ytterligare en skattehöjning i höst är påtaglig.

Hemlöshet

Indikationen att förvaltningen har ett högre antal hemlösa än årsmålet. Fakta visar att det inte räcker med fina ord, utan man behöver en handlingsplan. Därför kräver vi handlingsplan mot hemlöshet bland barnfamiljer.

Otrygghet

Under våren har vi nåtts av larmrapporter från Sättra om hotfulla gäng, knarkhandel och stölder. Skadegörelse är också ett stort problem i Skärholmens stadsdel, antalet anmälningar har ökat markant de senaste åren. Moderaterna vill få på plats lokala ordningsvakter och vill använda de kommunala demokrati- och utvecklingsmedlen som finansiering. Men majoriteten i stadsdelsnämnden (S, V och MP) har hittills sagt nej. Det är uppenbart att det nuvarande politiska styret i stadsdelsnämnden inte tar trygghetsfrågorna på det allvar som krävs.

Ekonomi

I syfte att nå en budget i balans har nämnden tagit fram en handlingsplan. En budget i balans förutsätter att nämnden genomför samtliga åtgärder i planen. Det är därför tydligt att det är något som brister i det rödgröna styrets ekonomiska handlag. Trots kraftiga höjningar av kommunalskatten är budgetläget ansträngt.

För verksamhetsområdet äldreomsorg prognostiseras ett underskott om 0,9 mnkr. Underskotten finns inom hemtjänsten i egen regi, Sättra vård- och omsorgsboende samt inom enheten för ledning och administration. Hemtjänst i egen regi prognostiserar ett underskott om 3,3 mnkr. Stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognostiseras ett underskott om 8,0 mnkr. Underskottet härleds till beställarenheten. Beställarenheten prognostiserar ett underskott om 17,0 mkr som finns inom insatstyperna hemtjänst, personlig assistans enl. LSS samt boende med särskild service för barn och unga LSS.

För verksamhetsområdet Arbetsmarknadsåtgärder prognostiseras ett underskott om 0,5 mnkr. Underskottet beror på förvaltningens ökade kostnader mot budget för stockholmsjobb och extratjänster. Förvaltningen har fem resultatenheter inom förskoleverksamheten. Resultatenheterna omförde sammanlagt 13,8 mnkr till resultatfonden för 2017. Resultatenheterna prognostiserar ett underskott om 4,7 mnkr för 2017 och minskar därmed resultatfonden till 9,1 mnkr.

Det finns en risk att andra verksamhetsområden får täcka upp för underskott. Skärholmen behöver en ansvarsfull ekonomisk politik inte mer av de underskott och felprioriteringar vi sett under mandatperioden. Det är besk medicin som den rödgrönrosa majoriteten i stadshuset kokat ihop tillsammans med den rödgröna majoriteten i stadsdelsnämnden. Det är ett underbetyg till det ekonomiska handlaget hos det rödgröna styret. Skärholmen behöver mer än någonsin ett starkare ledarskap och en tydligare ekonomisk plan för en ljusare och säkrare framtid.

Så trots att majoriteten höjer kommunalskatten, straffar de som är beroende av bil ytterligare genom en höjd bränsleskatt, nedmonterar incitamenten för företagarna att anställa unga, lånar majoriteten i Stockholm oerhörda mängder pengar varje månad och stockholmarnas skuld när de rödgröna lämnar festen kommer ligga som ett blött täcke över staden när tiderna vänder.

Med denna pengarullning skulle man kunna tänka sig att medborgarna får tillbaka mycket i form av insatser men vad får dom? I T1an kan man läsa att i Skärholmen är det inte mycket. Företagarnas högre skatter bemöts av stadsdelen genom att medborgarvärdar i Vårberg informerar om företagande. Stadens mål med utbildning bemöts av stadsdelen genom att beskriva den egna personalens kompetensutveckling i genusfrågor. Byggandet av bostäder beskrivs genom färdigställandet av bostäder för personer i behov av särskild service.

Det är för tunt. Vart tar pengarna vägen? Skärholmen behöver riktiga insatser som fokuserar på utbildning, jobb, trygghet och bostäder nu!

Våldsbejakande extremism

Allt fler svenska medborgare radikaliserar och många väljer att ansluta sig till våldsbejakande grupperingar. Dessa grupperingar hotar, genom sina destruktiva mönster och värderingar, grundläggande demokratiska principer. För att

hejda och vända denna utveckling är det nödvändigt med ett stadsövergripande arbete som ger konkreta verktyg för att motverka radikalisering och deltagande i krigsresor.

För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Alliansen står enade om den utveckling av arbetet mot våldsbejakande extremism vi nu vill se och vilka förbättringar som måste ske för att göra Stockholm till en säkrare stad. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som Säpo bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit makt-miljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram. Beslutet var ett resultat av en blocköverskridande överenskommelse. En förutsättning för den blocköverskridande överenskommelsen var att de lokala handlingsplanerna skulle konkretisera arbetet samt att en tidsplan för den fortsatta processen fastslås. Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet uppgav i ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen den 4 maj 2016 att ett krav var att en mall för stadsdelsnämnderna skulle tas fram i samarbete med Försvarshögskolan och borde vara fastställd under hösten 2016 samt att de lokala analyserna och handlingsplanerna bör vara klara senast till årsskiftet 2016/2017. Därutöver medel avsätts för att implementera arbetet i budget för 2017.

Det föreliggande förslaget till handlingsplan mot våldsbejakande extremism är ett resultat av den blocköverskridande överenskommelse som kommunfullmäktiges partier (exklusive Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna) kom överens om tidigare under mandatperioden. I beslutet om Stockholms stads strategi mot våldsbejakande extremism ingicks en överenskommelse om att lokala handlingsplaner skulle tas fram i varje stadsdel innan

årsskiftet 2016/2017. Vi kan konstatera att det arbetet har försenats och att ett förslag läggs fram för nämnden väsentligt senare än vad som överenskommits centralt.

I arbetet med den lokala planen var ett krav från Alliansen att man skulle dra nytta av den forskning och kunskap som finns på området, bland annat genom ett konkret samarbete med expertis hos instanser som Försvarshögskolan (FHS). Kravet var att nämndernas handlingsplaner inte skulle tas fram var och en för sig utan utifrån en central mall, framtagen i samarbete med FHS och annan relevant expertis på området. Detta har inte skett och det finner vi oacceptabelt. Resultatet blir att stadens arbete för att motarbeta våldsbejakande extremism försenas, blir bristfälligt och inte är koordinerat. Det är inte ett seriöst eller förtroendeingivande sätt att hantera en så viktig fråga för vår stad och våra invånares trygghet.

Handlingsplanen hade vunnit i både konnotation och i innehåll av att ta till sig den forskningsbaserade kunskap som Försvarshögskolan besitter. När majoriteten nu har valt att inte göra det kan vi inte gå i god för slutresultatet och inte ställa oss bakom den föreslagna handlingsplanen i föreliggande skick. Handlingsplanen behöver arbetas om och arbetet på central nivå i staden behöver professionaliseras och intensifieras.

I det uppkomna läget anser vi således att planen ska omarbetas utifrån direktiv från kommunstyrelsen och underställas Försvarshögskolans expertis innan den åter läggs fram för nämnden. Den lokala handlingsplanen bör även tillställas Polismyndigheten, Kriminalvården, Säpo och andra myndigheter för synpunktsinhämtning innan beslut fattas av nämnden.

Handlingsplanen behöver utvecklas i konnotation för att tydliggöra hur förvaltningen ska öka kompetensen bland sina medarbetare i syfte att upptäcka begynnande radikaliserings hos enskilda individer som kommer i kontakt med socialtjänsten samt hur samarbetet med Polismyndigheten ska se ut.

Arbetet med att granska de organisationer som direkt eller indirekt tar emot finansiellt stöd från staden måste intensifieras. Inga föreningar eller samfund som direkt eller indirekt upplåter en plattform åt extremistiska och våldsbejakande individers budskap ska kunna motta stöd från Stockholms stad. Detsamma gäller att heller inga av stadens lokaler upplåts åt sådana individer eller organisationer. Det fordras en konkret plan för hur arbetet med att säkerställa detta ska implementeras och följas upp.

Som nämnts ovan är en oavvislig förutsättning för ett strategiskt arbete mot extremism att det bedrivs systematiskt och utformas i tätt samarbete med den expertis som finns. Försvarshögskolans forskare behöver vara en integrerad del av Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism och det behöver ske på central nivå i staden. Det avtal som redan finns med FHS behöver leda till konkreta insatser. När samarbetet med FHS är återupprättat behöver följande åtgärder omedelbart vidtas i arbetet mot extremism:

1. Stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner behöver skyndsamt komma på plats. Handlingsplanerna ska följa en central mall utformad i samarbete med FHS och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis och säkerhetspolis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut. Arbetet behöver kontinuerligt avrapporteras, uppdateras och vara mätbart.
2. Parallellt med de lokala handlingsplanerna behövs ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt med en åtgärdsplan för hur stadens förvaltningar ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras. En stadsövergripande lägesbild behöver årligen presenteras för kommunstyrelsen.
3. Det måste finnas god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst eller fritidsverksamhet som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas, till exempel genom medverkan i EU-RAN-nätverket. I

- detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.
4. Ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst måste ske. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister vill vi så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens förvaltningar så att information kan delas när så krävs.
 5. Stockholm behöver en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer. Uppsökande arbete bör även bedrivas på nätet för att nå rätt målgrupper.
 6. En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.
 7. Stockholms stad behöver bygga upp avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.
 8. I arbetet med avradikalisering och för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver civilsamhällesaktörer som Fryshuset involveras. Här har religiöst lärda personer och imamer en viktig roll, något som expertisen visat på.
 9. Insatserna för att minska risken för nya dåd fordrar fokus på stadsmiljön. Det behövs trafik hinder som försvårar attacker med fordon. I det arbetet ska trafiknämnden involveras och erfarenheter inhämtas från andra länder. Ansvarsfördelningen mellan staden och polisen behöver tydliggöras när det gäller säkerhetsarrangemang vid särskilda platser och evenemang.
 10. Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Bilaga 2: förslag till beslut, Liberalerna

Skärholmens stadsdelsnämnd
2017-05-18
Tertialrapport 1 2017

Jan Jönsson m fl (L)

Förslag till beslut

1. Förvaltningens förslag till beslut godkänns delvis.
2. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilaga 8 till tertialrapporten revideras efter kommande direktiv från kommunstyrelsen i enlighet med vad som anförs nedan.
3. Därutöver anförs följande.

Stadsdelsnämndens främsta syfte är att ge alla människor som bor i Skärholmen frihet och möjlighet att själva kunna forma sina liv, genom att ge våra barn en förskola med god kvalitet och en trygg uppväxt, våra äldre en omsorg med värdighet och respekt för deras självbestämmande och ha en socialtjänst som finns till för den som behöver andras stöd.

Detta kräver att det finns en tillräcklig finansiering för en välfärd med kvalitet, och att pengarna används effektivt.

Vi Liberaler noterar i denna tertialrapport att det finns signaler om att flera av de farhågor vi haft sedan den rödgröna majoriteten tillträdde nu tyvärr börjar förverkligas. Det framgår exempelvis att antalet barn per avdelning nu ligger på höga 16,7. Hur stämmer detta överens med det vallöfte som gavs av främst Socialdemokraterna om att barngrupperna skulle minska till som mest 15 barn per avdelning. Det var många år sedan Skärholmen hade så stora barngrupper som nu.

Vi ser med oro på att det finns ett stort underskott inom stöd och service för funktionsnedsättning på 8,0 mkr, trots löften från majoriteten som svar på våra återkommande frågor om majoritetens syn på LSS att detta är en prioriterad grupp. Nu

står tvärtom i förvaltningens förslag att en översyn ska göras av alla hemtjänstbeslut och flera boendeplaceringar ska omförhandlas. När pengar nu ska sparas är det de mest utsatta som drabbas. Hur stämmer det överens med den rödgröna majoritetens återkommande tal om att bekämpa diskriminering? När pengarna använts till annat, väger de funktionsnedsattas behov och rätt till stöd i realiteten väldigt lätt.

I tertialrapportens sammanfattning framgår att förvaltningen bedömer att samtliga kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås helt. Detta grundar sig dock i att stadsdelsnämndens styrande majoritet i flera fall satt målen alldeles för lågt. I praktiken finns det flera områden där nämnden inte alls uppnår kommunfullmäktiges mål och ambitioner. När det gäller den upplevda tryggheten är det bara 51 % av Skärholmens invånare som känner sig trygga. Målet uppnås för att stadsdelsnämndens målvärde är satt så lågt, men kommunfullmäktige har i själva verket en målsättning på 75 %, det kommer nämnden inte i närheten av. Medborgarnas nöjdhet med städningen av stadsdelen får också ett godkänt utfall i tertialrapporten med 58 % nöjdhet, men kommunfullmäktiges kravnivå är i själva verket 69 %. Utvecklingen för ekonomiskt bistånd i staden är positiv, även om tecken nu tyder på att arbetslösheten återigen stiger, mitt i kraftig högkonjunktur. Samtidigt kan konstateras att i Skärholmen är det 3,44 % av invånarna som uppstår ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen, men kommunfullmäktiges ambition ligger på mindre än hälften, dvs. 1,7 %. Med 8,0 % sjukfrånvaro kan konstateras att den rödgröna majoriteten misslyckats med sin arbetsgivarpolitik och med att skapa en god arbetsmiljö, främst för de medarbetare som är kvinnor. Sjukfrånvaron för kvinnor motsvarar 8,7 %, för män 4,6 %. Feministiskt initiativ ingår i den styrande majoriteten, men gör inget för kvinnorna som är anställda i staden.

Vi Liberaler förstår att förvaltningen enligt de riktlinjer som gått ut från Stadsledningskontoret är tvungen att grönmarkera många områden, då majoriteten satt målen allt för lågt och långt från Kommunfullmäktiges målnivåer. Det blir dock

direkt felaktigt att säga att kommunfullmäktiges inriktningsmål då uppnås helt, när det snarare är nämndens egna mål som uppnås, men inte ens kommer i närheten av kommunfullmäktiges ambitionsnivåer. Mer rättvisande hade varit att säga att inriktningsmålen uppnås delvis (gulmarkeras). Vi noterar också att för många punkter saknas ett periodutfall i tertialrapporten, likväl har dessa blivit grönmarkerade. Hur kan man avgöra om ett mål har uppnåtts om det inte finns något utfall för perioden?

Stadsdelsnämndens budget kräver alltid prioriteringar. Mindre angelägna satsningar och projekt måste få stå tillbaka för att värna kärnverksamheterna. Tyvärr har majoriteten visat sig ha svårt att göra sådana prioriteringar. Symbolprojekt och perifera satsningar har tillåtit tränga ut insatser som gör verklig skillnad för de barn, vuxna och äldre som behöver service, stöd och hjälp från staden.

Att kombinera en ekonomi i balans med höga ambitioner i välfärden, utan skattehöjningar som hotar jobben och företagandet, är en svår uppgift. Men den är avgörande om Stockholm ska bli en stad som klarar integrationen av nyanlända och ger kunskap och framtidstro åt växande generationer, utan att urholka vår förmåga att långsiktigt ta ansvar för välfärden.

Gällande förslaget till handlingsplan mot våldsbejakande extremism:

Allt fler svenska medborgare radikaliserar och många väljer att ansluta sig till våldsbejakande grupperingar. Dessa grupperingar hotar, genom sina destruktiva mönster och värderingar, grundläggande demokratiska principer. För att hejda och vända denna utveckling är det nödvändigt med ett stadsövergripande arbete som ger konkreta verktyg för att motverka radikaliserar och deltagande i krigsresor.

För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Alliansen står enade om den utveckling av arbetet mot våldsbejakande extremism vi nu vill se och vilka

förbättringar som måste ske för att göra Stockholm till en säkrare stad. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som Säpo bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit makt-miljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram. Beslutet var ett resultat av en blocköverskridande överenskommelse. En förutsättning för den blocköverskridande överenskommelsen var att de lokala handlingsplanerna skulle konkretisera arbetet samt att en tidsplan för den fortsatta processen skulle fastslås. Alliansen uppgav i ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen den 4 maj 2016 att ett krav var att en mall för stadsdelsnämnderna skulle tas fram i samarbete med Försvarshögskolan och att denna borde vara fastställd under hösten 2016 samt att de lokala analyserna och handlingsplanerna skulle vara klara senast till årsskiftet 2016/2017. Därutöver skulle medel avsättas för att implementera arbetet i budget för 2017.

Det föreliggande förslaget till handlingsplan mot våldsbejakande extremism är ett resultat av den blocköverskridande överenskommelse som kommunfullmäktiges partier (exklusive Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna) kom överens om tidigare under mandatperioden. Vi kan konstatera att arbetet har försenats och att ett förslag läggs fram för nämnden väsentligt senare än vad som överenskommit centralt. Därtill tvingas vi konstatera att ett antal av förutsättningarna för överenskommelsen även har brutits.

I arbetet med den lokala planen var ett krav från Alliansen att man skulle dra nytta av den forskning och kunskap som finns på området, bland annat genom ett konkret samarbete med expertis hos instanser som Försvarshögskolan (FHS). Kravet var att nämndernas handlingsplaner inte skulle tas fram var

och en för sig utan utifrån en central mall, framtagen i samarbete med FHS och annan relevant expertis på området. Detta har inte skett och det finner vi oacceptabelt. Resultatet blir att stadens arbete för att motarbeta våldsbejakande extremism försenas, blir bristfälligt och inte är koordinerat. Det är inte ett seriöst eller förtroendeingivande sätt att hantera en så viktig fråga för vår stad och våra invånares trygghet.

Handlingsplanen hade vunnit i både konnotation och i innehåll av att ta till sig den forskningsbaserade kunskap som Försvarshögskolan besitter. När majoriteten nu har valt att inte göra det kan vi inte gå i god för slutresultatet och inte ställa oss bakom den föreslagna handlingsplanen i föreliggande skick. Handlingsplanen behöver arbetas om och arbetet på central nivå i staden behöver professionaliseras och intensifieras.

I det uppkomna läget anser vi således att planen ska omarbetas utifrån direktiv från kommunstyrelsen och underställas Försvarshögskolans expertis innan den åter läggs fram för nämnden. Den lokala handlingsplanen bör även tillställas Polismyndigheten, Kriminalvården, Säpo och andra myndigheter för synpunktsinhämtning innan beslut fattas av nämnden.

Handlingsplanen behöver utvecklas i konnotation för att tydliggöra hur förvaltningen ska öka kompetensen bland sina medarbetare i syfte att upptäcka begynnande radikalisering hos enskilda individer som kommer i kontakt med socialtjänsten samt hur samarbetet med Polismyndigheten ska se ut.

Arbetet med att granska de organisationer som direkt eller indirekt tar emot finansiellt stöd från staden måste intensifieras. Inga föreningar eller samfund som direkt eller indirekt upplåter en plattform åt extremistiska och våldsbejakande individers budskap ska kunna motta stöd från Stockholms stad. Detsamma gäller att heller inga av stadens lokaler upplåts åt sådana individer eller organisationer. Det fordras en konkret plan för hur arbetet med att säkerställa detta ska implementeras och följas upp.

Som nämnts ovan är en oavvislig förutsättning för ett strategiskt arbete mot extremism att det bedrivs systematiskt och utformas i tätt samarbete med den expertis som finns. Försvarshögskolans forskare behöver vara en integrerad del av Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism och det behöver ske på central nivå i staden. Det avtal som redan finns med FHS behöver leda till konkreta insatser. När samarbetet med FHS är återupprättat behöver följande åtgärder omedelbart vidtas i arbetet mot extremism:

1. Stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner behöver skyndsamt komma på plats. Handlingsplanerna ska följa en central mall utformad i samarbete med FHS och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis och säkerhetspolis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut. Arbetet behöver kontinuerligt avrapporteras, uppdateras och vara mätbart.
2. Parallellt med de lokala handlingsplanerna behövs ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt med en åtgärdsplan för hur stadens förvaltningar ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras. En stadsövergripande lägesbild behöver årligen presenteras för kommunstyrelsen.
3. Det måste finnas god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst eller fritidsverksamhet som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas, till exempel genom medverkan i EU-RAN-nätverket. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.
4. Ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst måste ske. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister vill vi så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens förvaltningar så att information kan delas när så krävs.

5. Stockholm behöver en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer. Uppsökande arbete bör även bedrivas på nätet för att nå rätt målgrupper.
6. En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.
7. Stockholms stad behöver bygga upp avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.
8. I arbetet med avradikalisering och för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver civilsamhällesaktörer involveras. Här har religiöst lärda personer och imamer en viktig roll, något som expertisen visat på.
9. Insatserna för att minska risken för nya dåd fordrar fokus på stadsmiljön. Det behövs trafik hinder som försvårar attacker med fordon. I det arbetet ska trafiknämnden involveras och erfarenheter inhämtas från andra länder. Ansvarsfördelningen mellan staden och polisen behöver tydliggöras när det gäller säkerhetsarrangemang vid särskilda platser och evenemang.
10. Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.
11. Vidare är föreliggande förslag till handlingsplan uttalat avgränsad till de verksamheter och områden som stadsdelsnämnden själv har rådighet över. Vi Liberaler menar att det är ett för snävt perspektiv. Framför allt behöver stadsdelen ta ansvar för att den lokala planen samordnas med de planer som kommer att gälla för utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden. Det måste finnas tydliga skrivningar om hur samarbete ska ske mellan stadsdelen och utbildningsverksamheterna, eftersom det ofta är där extremistiska tendenser snabbt

kan fångas upp, samtidigt som stadsdelens socialtjänst i många fall sitter på de åtgärder som kan behöva sättas in.

**Bilaga 3: Särskilt uttalande Socialdemokraterna, Miljöpartiet
och Vänsterpartiet**

särskilt uttalande från Rebwar Hassan (mp) mfl
Salar Rashid (S) mfl
Lorena Delgado (V) mfl

till ärende tertialrapport

Särskilt uttalande

Stockholm ska vara en trygg stad där vi gemensamt arbetar mot de hot som kan riktas såväl mot enskilda som mot samhället i stort. Extremism som med våldshandlingar vill undergräva det demokratiska samhällets öppenhet måste aktivt bekämpas.

Därför är arbetet mot våldsbejakande extremism centralt och en viktig uppgift för alla stadens verksamheter. Det är glädjande att Stockholm har kunnat fatta beslut om en strategi mot våldsbejakande extremism i bred enighet mellan sju partier i kommunfullmäktige. En del av denna överenskommelse innebär att alla nämnder och styrelser ska arbeta fram lokala handlingsplaner. Föreliggande förslag är det förslag som förvaltningen arbetat fram utifrån den centrala strategin. Det är en bra grund att utgå från men vi anser att detta arbete bara är i inledningsskedet.

Det finns anledning att återkommande behandla frågan för att i vår verksamhet fortsätta utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism. Vi ser därför detta program som en bra utgångspunkt men handlingsplanen kan inte genomföras utan ett nära samarbete med de centrala förvaltningarna. Det är avgörande för oss lokalt här i Skärholmen att identifiera och bekämpa islamismens våldsbejakande delar och ha en övergripande syn över extremistiska aktioner. Det är bra att staden satsar mer på att centralt bygga upp förmågan till de omvärldsanalyser som kan ligga till grund för lokala analyser av våldsbejakande islamistisk extremism. Vit makt rörelsen är för oss här lokalt också grund för oro, de är till viss del aktiva här lokalt men även nationellt och drabbar oss i stor utsträckning.

Att motverka uppkomsten av parallella samhällen vare sig de är kulturella, gängkriminella eller av utanförskapskaraktär är viktig i kampen mot våldsbejakande extremism.

Vi ska som stad säkerhetsställa att inga bidrag går till extremistiska organisationer. Vi måste bli bättre på att synliggöra och ta fram verktyg för att kunna göra skillnad på demokratiska verksamheter och extrema. Och vara medvetna om att extremistiska rörelser främst slår mot demokratin och öppenheten, mot feministiska-, HBTQ- och fackliga rörelser.

Bilaga 4: ersättaryttrande KristdemokraternaSkärholmens stadsdelsnämnd
2017-05-18Tertialrapport 1 2017
Lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism

Anton Roos (KD)

ErsättaryttrandeOm jag haft rösträtt hade jag bett Skärholmens
stadsdelsnämnd besluta enligt följande:

Att	lyfta den lokala handlingsplanen mot
	våldsbejakande extremism ut ur Tertialrapport 1
Att	handlingsplanen revideras utifrån
	Kommunstyrelsens direktiv enligt
	överenskommelse i stadshuset
Att	därutöver anföra

Till denna tertialrapport ligger stadsdelsnämndens lokala handlingsplan mot våldsbejakande extremism som bilaga. Detta ärende är av en sådan dignitet att det självklart borde ha varit ett separat beslutsärende. Handlingsplanerna är dessutom mer än fyra månader försenade jämfört med det beslut som kommunfullmäktige antagit, enligt vilket planerna skulle ha presenterats vid årsskiftet. Skulden för detta ligger inte hos förvaltningens tjänstemän utan hos en politisk majoritet i stadshuset som inte tagit detta arbete på allvar. Förseningen vore inte så allvarlig om det inte vore för att såväl stadshusets majoritet som regeringen agerat senfärdigt och passivt.

Kristdemokraterna röstade nej till stadens strategi mot våldsbejakande extremism, eftersom vi ansåg den vara alltför bristfällig. Trots månader av dialog, samtal och diskussioner

kring strategin så saknade det slutliga förslaget konkreta åtgärder kring hur den våldsbejakande extremismen kan förebyggas och bekämpas.

Strategin ligger till grund för de lokala handlingsplaner som samtliga stadsdelsnämnder och vissa av stadens facknämnder nu är åsatta att besluta om. Vi anser dock att strategin är alltför bristfällig för att kunna fungera som en vägledning för de lokala handlingsplanerna.

De förslag vi nu har att ta ställning till lever inte upp till våra förväntningar om hur en handlingsplan ska vara utformad och därmed kvarstår vår kritik. Kritiken är följande:

- Planen är alltför allmänt hållen och skarpa förslag lyser med sin frånvaro.
- Kristdemokraterna saknar förslag till att inrätta en länsgemensam avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister. Här kan Fryshusets exit-verksamhet som arbetar med att avradikalisera och återanpassa högerextremister vara en god förebild. Kristdemokraterna anser dessutom att staden behöver bygga upp en struktur för hur eventuella avhoppare kan användas i arbetet med att motverka extremism. Personer som själva har varit verksamma i terrororganisationer kan bidra i arbetet med att omvända radikaliserade ungdomar. Återvändare anses av SÄPO utgöra en stor potentiell riskgrupp för att utföra framtida terrordåd.
- Det räcker inte med en allmänt hållen plan mot extremism i största allmänhet. Få personer står och väger mellan om det ska engagera sig i IS eller AFA. Strategierna för hur man ska stoppa rekrytering till respektive organisation måste därmed variera.
- Det krävs även ett samarbete med lämpliga imamer och religiöst lärda personer i syfte att avradikalisera

potentiella extremister. Den svenska socialtjänsten och samhället i stort har ingen trovärdighet bland personer som överväger att ansluta sig till radikala islamistiska grupperingar.

Slutligen vill Kristdemokraterna uttrycka sin osäkerhet kring vilken status dessa lokala handlingsplaner har i stadsdelsnämnderna när man centralt i Stadshuset har en parallell process. Vi finner inget svar i form av tydliga mandatsbeskrivningar i planen.

I övrigt vill vi ansluta oss till de åtgärder som Allianspartierna i Stadshuset har enats om:

1. Handlingsplanerna ska följa en central mall utformad i samarbete med Försvarshögskolan. Den ska utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis och säkerhetspolis. Arbetet behöver kontinuerligt avrapporteras, uppdateras och måste vara mätbart. Det räcker inte med att skriva att arbetet "pågår".
2. Det behövs också ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt med en åtgärdsplan för hur stadens förvaltningar ska agera när personer med våldsbejakande och extrema tendenser identifieras. En lägesbild över staden behöver årligen presenteras för kommunstyrelsen.
3. Det måste finnas tillgång till utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst eller fritidsverksamhet som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas, till exempel genom medverkan i EU-RAN-nätverket. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.
4. Ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och

socialtjänst måste ske. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister vill vi så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens förvaltningar så att information kan delas när så krävs.

5. Det behövs en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer. Uppsökande arbete bör även bedrivas på nätet för att nå rätt målgrupper.

6. En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.

7. Stockholms stad behöver bygga upp avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.

8. I arbetet med avradikalisering och för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver civilsamhällesaktörer som Fryshuset involveras. Här har religiöst lärda personer och imamer en viktig roll, något som expertisen visat på.

9. Insatserna för att minska risken för nya dåd fordrar fokus på stadsmiljön. Det behövs trafik hinder som försvårar attacker med fordon. Här ska trafikkontoret involveras och erfarenheter inhämtas från andra länder. Ansvarsfördelningen mellan staden och polisen behöver tydliggöras när det gäller säkerhetsarrangemang vid särskilda platser och evenemang.

10. Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar.

Bilaga 5: ersättaryttrande Centerpartiet

Skärholmens Stadsdelsnämnd

Tertialrapport 1

Erik Sihlberg (C)

Ersättaryttrande:

Stadsdelsförvaltningen är en viktig länk mellan medborgaren och stadens centrala nämnder, och det är viktigt att den service som förvaltningen erbjuder motsvarar de förväntningar som ställs. Vid en första anblick tycks flertalet indikatorer peka på grönt, det vill säga i linje med eller bättre än verksamhetsplanen, men Centerpartiet menar att det beror på för lågt ställda krav.

Mitt i brinnande högkonjunktur och med två under mandatperioden genomförda skattehöjningar så ser vi hur resurser istället läggs på annat än kärnverksamheten. Därmed stärks inte det huvudsakliga kommunala uppdraget gentemot medborgarna. Även om förvaltningen ska ha en eloge för hur de jobbar med problematiken, så är det slående hur majoriteten låter underskotten fortgå inom bland annat äldreomsorg i egen regi. Centerpartiet lyfter särskilt fram två avsnitt ur rapporten där rätt insatser inte vidtas:

Nämndmålet Företagare väljer att etablera sig i stadsdelsnämndsområdet och fler arbetstillfällen skapas lokalt anses helt uppfyllt av förvaltningen, men antal genomförda insatser inom ramen för Start-up Stockholm uppgår till noll, mot planerade två. Även utan att se till utfallet så har förvaltningen inte presenterat några åtgärder som faktiskt skulle kunna syfta till att fler företagare väljer att etablera sig i stadsdelsnämndsområdet. Centerpartiet skulle gärna se en närmre redovisning av hur förvaltningen faktiskt jobbat med starta eget-vägledningen. En bredare analys av nämndmålet bortom rubriken hade kunnat utmytna i planer kring verksamhetslokaler, tillståndsgivningsprocessers strömlinjeformande, trygghet mot

att utsättas för brott och så vidare. Förvaltningen och majoriteten har helt enkelt inte svaret på varför en företagare ska välja att etablera sig just i Skärholmen, och därmed missas nämndmålet oaktat vad som anges i indikatorn.

Den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism tar inte tillvara på det samarbete som tidigare initierats mellan Försvarshögskolan och staden, och brister därtill i operativt värde bortom aldrig så lovvärda förebyggande insatser. Centerpartiet vill att detta revideras.

I övrigt ber jag att få hänvisa till Centerpartiets budgetmotion för 2017 samt vårt valprogram vid valet 2014.